KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.01.2000
KOM(1999) 709 endelig

2000/0022 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS HENSTILLING

om europæisk samarbejde om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. INDLEDNING

Kvalitet i skoleundervisningen er i medlemsstaterne et prioriteret område, alle skoler i Europa interesserer sig grundliggende for kvaliteten, og for alle lærere har kvaliteten af elevernes indlæring højeste prioritet. Som der står i artikel 149, skal Fællesskabet bidrage til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne. Hvis Det Europæiske Fællesskab fremmer, støtter og letter udvekslingen af information og erfaringer, kan det føre til, at der træffes foranstaltninger til forbedring af kvaliteten.

Med henblik på at styrke samarbejdet på europæisk plan inden for evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen satte man i 1995-1998 forskellige aktiviteter i værk. I 1995 mødtes højtstående embedsmænd inden for uddannelse to gange for at drøfte evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen. Efter fire udbud i 1995, 1996, 1997 og 1998 tildelte Kommissionen økonomisk støtte til gennemførelse af undersøgelser, studieophold og konferencer vedrørende kvaliteten i skoleundervisningen.

Da Kommissionen offentliggjorde, at den havde til hensigt at iværksætte et pilotprojekt om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen i begyndelsen af 1997, modtog man stor støtte fra undervisningsministrene på Rådets møde den 6. maj 1996. Ministrene understregede behovet for at udvide samarbejdet på europæisk plan inden for dette vigtige område. Senere, på Rådets møde den 20. november 1997 i Bruxelles, understregede man også betydningen af at forbedre kvaliteten i skoleundervisningen ved at vedtage Rådets konklusion på området.[1]

Pilotprojektet om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen blev gennemført i 1997 og 1998 i samarbejde med de kompetente myndigheder i medlemsstaterne. Formålet med pilotprojektet var at øge opmærksomheden på behovet for at evaluere undervisningen på sekundærtrinnet i Europa, at forbedre de eksisterende nationale procedurer, at give evalueringen af undervisningen en europæisk dimension og at støtte udvekslingen af information og erfaringer[2].

Resultaterne af pilotprojektet er indbefattet i en foreløbig rapport[3] og i den endelige rapport[4]. I de nationale rapporter evalueres projektets betydning for skolerne i de forskellige lande. I nogle lande har pilotprojektet givet anledning til ny lovgivning, især i Nederlandene, Østrig og Grækenland. I Italien gav projektet anledning til indførelse af autonomi i skolerne. I Portugal fortsættes pilotprojektet, og man involverer efterhånden flere og flere skoler i arbejdet. I Norge har man på baggrund af projektet udarbejdet en hvidbog om evaluering af kvaliteten. De tysktalende lande (Tyskland, Østrig, Luxembourg og Liechtenstein) afholder fortsat møder på transnationalt plan.

---

1 Rådets konklusioner af 16 december 1997 om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen (98/C 1/03).

2 De i pilotprojektet anvendte evalueringsmetoder er beskrevet i "Retningslinier for deltagende institutioner" og "Den praktiske vejledning i selvevaluering", som er oversat til alle fællesskabssprog og sendt til alle de 101 skoler, som deltager i projektet.

3 Evaluating quality in school education; A European pilot project; Interim report May 1998.

4 Evaluation quality in school education; A European pilot project; Final report June 1999.

2. BAGGRUND

Der står i EF-traktatens artikel 149, at Fællesskabet bidrager til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats, med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

Kvalitet i undervisningen kan anskues på mange måder. Et systems eller en ordnings kvalitet kan ikke defineres som en absolut størrelse. Kvaliteten afhænger af de fastlagte mål, de midler, som anvendes til at opnå disse, og de forhold, hvorunder de opnås. Udviklingen i samfundet medfører ændringer i kravene til kvaliteten i uddannelsessektoren. Kvaliteten i undervisningen afhænger af interessegruppen (hvem der vurderer kvaliteten i uddannelsessektoren: en elev, en lærer eller forældrene).

Definitionen af kvalitet i undervisningen er en del af den politiske debat og af den demokratiske proces. Debatten drejer sig om målene, de midler, som anvendes til at opnå målene, økonomiske prioriteter, viden om uddannelse og læringsprocesser og borgernes behov og ønsker.

På forskellige plan i uddannelsessystemet fungerer evaluering af kvaliteten som et redskab, med hvilket man måler og evaluerer, om uddannelsessystemet lever op til de fastsatte mål. Evaluering indebærer dialog mellem alle de involverede parter, og ved hjælp af en effektiv opfølgning kan man foretage ændringer med henblik på at leve op til nye kvantitative og kvalitative kriterier.

De fleste europæiske uddannelsessystemer er undergået store forandringer i løbet af de sidste to årtier. En af de vigtigste tendenser er decentralisering. Man har på lokalt plan i uddannelsessystemet fået flere beslutningsbeføjelser, og institutionerne bliver i højere grad autonome. På en måde anvendes decentralisering til at føre den demokratiske proces eller den politiske debat om, hvad der er kvalitet, ned på lavere plan i uddannelsessystemet.

Grundliggende kan man anskue evaluering af kvaliteten på to måder: ekstern evaluering og selvevaluering. Ekstern evaluering er centralregeringens forsøg på at sikre, at undervisningen er af høj kvalitet og at skolerne anvender ressourcerne effektivt. Ekstern evaluering anvendes til at kontrollere og vejlede skolerne fra centralt plan. Med hensyn til at bringe den demokratiske debat om kvalitet i undervisningen ned på lokalt plan giver selvevaluering skolerne mulighed for selv at udføre arbejdet. Selvevaluering kan anvendes til at organisere den demokratiske debat om, hvad der udgør kvalitet i skoleundervisningen, på lokalt plan. Selvevaluering kræver ofte, at alle relevante aktører involveres, og gør det muligt at støtte beslutningstagningen og læringen.

Kvalitetsindikatorer eller benchmarkreferencer er data, som er til nytte for interessegrupper på alle plan, når de evaluerer uddannelsessektorens kvalitet. Organisationer, virksomheder, skoler og universiteter får større viden, når de har data til rådighed, som kan hjælpe dem med at se tingene klarere. Disse data giver dem mulighed for at forstå det, der foregår i skolerne og i klasseværelserne.

Formålet med på europæisk plan at etablere et samarbejde om evaluering af kvaliteten og kvalitetsindikatorer er naturligvis ikke at udarbejde evalueringsmodeller, som kan anvendes overalt. Det er netop de i de forskellige lande anvendte metoders mangfoldighed og forskellighed, som giver en frugtbar udveksling af information, som kan bidrage til at forbedre og berige eksisterende evalueringsmetoder. Alle initiativer på europæisk plan skal derfor tage udgangspunkt i de forskellige landes nationale forhold og den historiske, sociale, kulturelle og politiske situation i det enkelte land.

3. HENSTILLINGENS RETSGRUNDLAG

Med hensyn til uddannelse og erhvervsuddannelse står der i artikel 149 og 150, at Fællesskabet skal fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt støtte og supplere disses indsats, med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

I henstillingen tager man hensyn til de europæiske uddannelsessystemers mangfoldighed, og man tager udgangspunkt i frivilligt samarbejde og tilpasning. Fællesskabets indsats på området kan give en merværdi, for så vidt udveksling af information og erfaringer sætter ens eget nationale system i perspektiv og måske giver inspiration til nye tiltag.

2000/0022 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS HENSTILLING

om europæisk samarbejde om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 149, stk. 4, og artikel 150, stk. 4,

som henviser til forslag fra Kommissionen[1],

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg[2],

som henviser til udtalelse fra Regionsudvalget[3],

som henviser til fremgangsmåden i artikel 251 i traktaten, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Uddannelse af høj kvalitet er et mål for alle medlemsstater.

(2) De ressourcer, som er afsat til uddannelse, er blevet forøget i alle industrialiserede lande i løbet af de sidste årtier. Uddannelse ses som løsningen på problemer vedrørende beskæftigelse og social samhørighed. Livslang uddannelse giver mulighed for, at den enkelte selv kan træffe beslutninger om fremtiden på både det erhvervsmæssige og det personlige plan. Uddannelse af høj kvalitet er af afgørende betydning på baggrund af arbejdsmarkedspolitikkerne og arbejdskraftens fri bevægelighed inden for Den Europæiske Union.

(3) Inden for arbejdsmarkedspolitikker vedtager Rådet hvert år en række retningslinjer for beskæftigelsen, som bygger på kvantitative mål og indikatorer. I retningslinje 7 i retningslinjerne for beskæftigelsen i 1999[4] står der, at medlemsstaterne skal: "forbedre kvaliteten af deres skolesystemer, således at antallet af unge, der forlader skolesystemet for tidligt reduceres væsentligt. Der bør også lægges særlig vægt på unge med indlæringsvanskeligheder". I forslaget til retningslinierne for beskæftigelsen i år 2000[5], retningslinie nr. 8, foreslår Kommissionen, at der gøres en særlig anmærkning om, at computerkendskabet skal udvikles, skolerne skal have computerudstyr, og eleverne skal have adgang til Internettet senest i år 2002, hvilket

---

1 EFT C

2 EFT C

3 EFT C

4 Retningslinjerne for beskæftigelsen i 1999, Rådets resolution af 22. februar 1999, EFT C 69 af 12.3.1999, s. 2.

5 KOM(1999) 441 endelig udg.

vil have positiv betydning for uddannelsens kvalitet og forberede de unge på den digitale tidsalder.

(4) Til at opnå målet uddannelse af høj kvalitet er en hel række midler til rådighed. Evaluering af kvaliteten er en metode til overvågning og tilvejebringelse af uddannelse og forbedring af skoler, og som er i stand til at videregive viden og forsyne elever i Fællesskabet med de rette færdigheder, kvalifikationer og holdninger, hvilket er væsentligt for at møde de udfordringer, fremtiden byder.

(5) Kommissionen gennemførte i 1994 og 1995 et pilotprojekt om evaluering af kvaliteten i videregående uddannelser. I Rådets henstilling nr. 98/561/EF af 24. september 1998[6] om det europæiske samarbejde vedrørende kvalitetssikring inden for videregående uddannelser understreges betydningen af udveksling af information og erfaringer samt samarbejde vedrørende kvalitetssikring med andre medlemsstater.

(6) I Socrates-programmet, særlig aktion III.3.1, opfordres Kommissionen til at fremme udvekslingen af information og erfaringer om spørgsmål af fælles interesse. Evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen er et af de prioriterede temaer i ovennævnte aktion.

(7) Kommissionen har siden marts 1996 iværksat forskellige undersøgelser og arbejds-aktiviteter for at undersøge spørgsmålet om evaluering fra forskellige perspektiver med henblik på at beskrive de mange og meget forskellige tilgangsvinkler og evalueringsmetoder, som anvendes på forskellige plan.

(8) Kommission gennemførte i studieåret 1997/98 et pilotprojekt i 101 skoler, der giver undervisning på sekundærtrinnet, i de lande, som deltager i Socrates-programmet. Kommissionen bistås under projektets iværksættelse af en rådgivende gruppe sammensat af eksperter inden for evaluering, som udpeges af medlemsstaterne.

(9) Deltagerne i projektet, herunder repræsentanter fra de 101 skoler, beslutningstagere fra de nationale regeringer, forskere og personer og grupper, der er involveret i skolen, fremsatte en erklæring under en afsluttende konference i Wien den 20. og 21. november 1998. Der står i denne erklæring, at "pilotprojektet har øget bevidstheden om kvaliteten i vore skoler, og projektet har i næsten alle vore skoler bidraget til at øge kvaliteten i undervisningen i projektperioden"[7].

(10) Alle 18 lande (EU-landene og Norge, Island og Liechtenstein), som deltager i pilotprojektet, har udarbejdet nationale rapporter om betydningen af og deres erfaringer med pilotprojektet. Disse nationale rapporter er overvejende positive og understreger behovet for at lære af hinanden på internationalt plan ved hjælp af udveksling af erfaringer og god praksis.

(11) I den endelige europæiske[8] rapport understreger man en række metodologiske elementer, som er vigtige for vellykket selvevaluering. Disse elementer omfatter nationale og internationale netværk og støtte og fremme på nationalt plan.

---

6 EFT L 270 af 7.10.1998, s. 56.

7 På pilotprojektets afsluttende konference i Wien den 20 og 21 november 1998 vedtog deltagerne en erklæring.

8 Evaluation quality in school education; A European pilot project; Final report June 1999.

(12) I konklusionerne af 16. december 1997[9] giver Rådet udtryk for, at evaluering også spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre og, hvor det er relevant, forbedre kvaliteten.

(13) Nærhedsprincippet og medlemsstaternes ansvar for deres uddannelsessystemers organisering og struktur bør tages i betragtning; ligeledes bør deres uddannelses-institutioners autonomi og uafhængighed tages i betragtning -

I. HENSTILLER

TIL MEDLEMSSTATERNE, AT DE STØTTER FORBEDRING AF KVALITETEN I SKOLEUNDERVISNINGEN VED:

1) At fremme og eventuelt indføre gennemsigtige kvalitetssystemer med henblik på:

a) at bevare kvaliteten i skoleundervisningen som grundlag for livslang uddannelse på de økonomiske, sociale og kulturelle betingelser, der hersker i de enkelte medlemsstater, under hensyntagen til den europæiske dimension;

b) at opfordre skolerne til selvevaluering som middel til at tilvejebringe skoler, som lærer og bliver bedre inden for en afbalanceret ramme bestående af skolernes selvevaluering og eventuel ekstern evaluering;

c) at afklare formålet med og betingelserne for evalueringen samt sikre, at måden, hvorpå selvevalueringen foretages, er i overensstemmelse med anden lovgivning.

2) At støtte og eventuelt udarbejde eksterne evalueringssystemer med henblik på:

a) at overvåge og metodologisk støtte og fremme skolernes selvevaluering;

b) at give et indblik i skolernes forhold og sikre, at de til stadighed forbedres.

3) At fremme og støtte involveringen hos alle grupper og personer, der er interesseret i skolen, i hele evalueringsprocessen med henblik på:

a) at tilføre skolernes selvevaluering en høj grad af kreativitet;

b) at sikre et fælles ansvar for forbedring af skolerne.

4) At støtte uddannelse af ledelsen og brugen af selvevaluering med henblik på:

a) at få skolernes selvevaluering til at fungere effektivt som et middel til at styrke skolernes evne til at blive bedre;

b) at sikre effektiv spredning af eksempler på god praksis og metoder inden for selvevaluering.

---

9 EFT C 1 af 3.1.1998, s. 4.

5. At støtte skolernes evne til at lære af hinanden på nationalt og europæisk plan med henblik på:

a) at fastlægge eksempler på god praksis og effektive redskaber samt benchmarkreferencer;

b) at danne netværk, hvorigennem man kan støtte hinanden og sætte fart i evalueringsprocessen.

6. At opfordre til samarbejde mellem de myndigheder, som er ansvarlige for kvaliteten i skoleundervisningen, og fremme europæiske netværk.

Dette samarbejde kunne dække nogle af følgende områder:

a) udveksling af information og erfaringer, særlig om den metodologiske udvikling og eksempler på god praksis;

b) tilvejebringelse af sammenlignelige data, indikatorer og benchmarkreferencer om nationale uddannelsessystemer for at kunne sammenligne stærke og svage sider med henblik på at udveksle eksempler på god praksis;

c) tilvejebringelse af europæisk ekspertise på området, som kan stilles til rådighed for de involverede medlemsstater;

d) fremme af kontakten mellem eksperter på internationalt plan.

II. OPFORDRER KOMMISSIONEN

1. til i tæt samarbejde med medlemsstaterne og på grundlag af eksisterende programmer, samt under hensyntagen til deres mål og de normale åbne og gennemsigtige procedurer at fremme det i punkt F nævnte samarbejde mellem de myndigheder, som er ansvarlige for vurderingen eller sikringen af kvaliteten af skoleundervisningen, og også involvere organisationer og sammenslutninger af undervisningsinstitutioner med europæisk kompetence, som er i besiddelse af den nødvendige erfaring inden for kvalitetsvurdering og kvalitetssikring.

2. til at etablere en database til brug ved spredning af redskaber og instrumenter, som skolerne kan anvende til selvevaluering. Databasen skal også omfatte eksempler på bedste praksis inden for skoleevaluering. Databasen skal være tilgængelig på Internet.

3. til at forelægge Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget en rapport hvert tredje år om udviklingen af evalueringssystemerne for kvaliteten i medlemsstaterne såvel som om de europæiske samarbejdsbestræbelser på dette område, herunder om udviklingen set i forhold til de mål, der refereres til ovenfor.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. FORANSTALTNINGENS BETEGNELSE

Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om europæisk samarbejde om evaluering af kvaliteten i skoleundervisningen

2. BUDGETPOST

Det almindelige budgets del A, sektion III (Kommissionen).

Etableringen af databasen bestrides ud af Socrates-programmets budgetpost B3.1001.

3. RETSGRUNDLAG

EF-traktatens artikel 149 og 150

4. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN

4.1 Foranstaltningens generelle formål

Formålet med henstillingen er at få mandat til at etablere et europæisk netværk af institutioner, som arbejder med kvalitetsevaluering, -indikatorer og benchmarkreferencer.

4.2 Foranstaltningens varighed og nærmere bestemmelser for dens fornyelse

Henstillingen er på ubestemt tid.

5. UDGIFTERNES/INDTÆGTERNES ART

Gennemførelse af henstillingen omfatter etablering af en database til brug ved spredning af redskaber og instrumenter, som skolerne kan anvende til selvevaluering. Databasen skal også omfatte eksempler på bedste praksis inden for skoleevaluering. Inden for rammerne af henstillingen gennemføres to ekspertmøder om året.

6. FINANSIELLE VIRKNINGER

Gennemførelse af henstillingen omfatter etablering af en database. Dette arbejde gives i offentligt udbud.

6.1 Omkostningernes fordeling på foranstaltningens elementer

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (løbende priser)

Fordeling	2001	2002	2003	2004	2005	2006 og efter-følgende regn-skabsår	
Etablering og vedligeholdelse af database	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	
I alt	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	

6.2 Forfaldsplan for forpligtelses-/betalingsbevillinger

Mio. EUR

	2001	2002	2003	2004	2005	2006 og efterføl-gende regn-skabsår	I alt
Forpligtelsesbevillinger	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,25
Betalingsbevillinger							
Regnskabsår n n+1 n+2 n+3 n+4 n+5 og efterfølgende regnskabsår							
I alt							

Udgifterne bestrides ud af budgettet for GD for Uddannelse og Kultur.

7. ADMINISTRATIONSUDGIFTER (BUDGETTETS DEL A, SEKTION III)

Spørgsmålet om, hvorvidt de nødvendige administrative ressourcer kan tilvejebringes, afhænger af Kommissionens årlige beslutning om tildeling af ressourcer, og herunder hvor meget personale og hvor store tillægsbevillinger budgetmyndigheden giver tilladelse til.

7.1 Indvirkningen på antallet af stillinger

Stilling		Personale til forvaltning af operationen		Kilde		Varighed
		Faste stillinger	Midlertidige stillinger	Eksisterende ressourcer i det pågældende GD eller afdelingen	Yderligere ressourcer	
Fastansat eller midlertidigt personale	A B C	0,5 0,25 0,25		0,5 0,25 0,25		
Andre ressourcer						
I alt		1		1		

7.2 Den generelle finansielle virkning af yderligere menneskelige ressourcer

EUR

	Beløb	Beregningsmetode
Tjenestemænd Midlertidigt ansatte Andre ressourcer (angiv budgetpost)	108 000	108 000 x 1/år (A1, A2, A4, A5 og A7)
I alt	108 000	

Udgifterne bestrides ud af budgettet for GD for Uddannelse og Kultur.

7.3 Forøgelse af andre administrative udgifter som følge af operationen

EUR

Budgetpost	Beløb	Beregningsmetode
A-7030	19 500	2 møder x 15 deltagere x 650 EUR
I alt	19 500	

De under budgetpost A-7 opførte udgifter dækkes af bevillinger inden for den samlede budgetramme for GD for Uddannelse og Kultur.